

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1698

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat Irak niets doet voor teruggekeerde landgenoten* (ingezonden 25 februari 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 20 maart 2013). Zie Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1644.

Vraag 1, 2, 3

Wat is uw reactie op het bericht dat Irak niets doet voor landgenoten die naar het buitenland zijn gevlucht en weer zijn teruggekeerd?¹

Deelt u de mening dat onder andere hierdoor vrijwillige terugkeer ook geen optie is voor Irakese vreemdelingen?

Kunt u aangeven wat er is gebeurd na het aanbod van uw ambtsvoorganger aan Irak om, in ruil voor 5,5 miljoen euro aan ontwikkelingsgeld, te werken aan herintegratie van uitgeprocedeerde Iraakse asielzoekers die vanuit Nederland terugkeren naar hun land?²

Antwoord 1, 2, 3

De Irakese minister voor Migratie heeft tijdens een bezoek aan Nederland in juni 2012 toegelicht dat Irak nog volop in een proces van wederopbouw verkeert en daarbij onder meer te kampen heeft met grote aantallen ontheemde onderdanen. Het gaat om enkele honderdduizenden ontheemden in eigen land en om tienduizenden Irakezen die in vaak slechte omstandigheden verkeren in buurlanden als Syrië, Jordanië en Jemen. De Irakese regering geeft veel aandacht aan de opvang en herhuisvesting van deze mensen en ik ben het dan ook niet eens met het bericht dat Irak niets voor hen doet. Maar Irak kan daarbij wel hulp gebruiken en dat is precies de reden waarom mijn ambtsvoorganger de Irakese minister voor migratie aanbood Irak hierbij te ondersteunen in ruil voor medewerking van Irak aan de gedwongen terugkeer van onderdanen die niet in Nederland mogen blijven. De toenmalige staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking had daarvoor een bedrag van 5,5 miljoen euro beschikbaar gesteld. De gesprekken met Irak

¹ «Irakezen na terugkeer vogelvrij in eigen land», Leeuwarder Courant, 6 december 2012

² <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3274884/2012/06/21/5-5-miljoen-euro-aan-irak-in-ruil-voor-hulp-bij-terugkeer-asielzoekers.dhtml>

over gedwongen terugkeer zijn nog niet afgerond, maar het aanbod van 5,5 miljoen euro geldt nog steeds.

De situatie van Irakese vreemdelingen die vrijwillig vanuit Nederland terugkeren naar Irak is niet te vergelijken met die van de binnenlands ontheemden en de vluchtelingen in de buurlanden, omdat zij van Nederland een ruimhartig pakket ondersteuningsmiddelen meekrijgen. Irakezen die vrijwillig terugkeren kunnen gebruikmaken van de verschillende vertrekregelingen. Zo is een ondersteuningsbijdrage beschikbaar om de eerste periode na vertrek uit Nederland te overbruggen en daarnaast kunnen ex-asielzoekers in aanmerking komen voor een financiële herintegratiebijdrage. Naast de financiële regelingen kunnen terugkerende ex-asielzoekers ondersteuning in natura ontvangen in de vorm van een opleiding, arbeidsbemiddeling of medische ondersteuning. Bovenop deze algemene regelingen heeft Nederland samen met Frankrijk, België, Zweden en Duitsland geïnvesteerd in een herintegratieproject in Irak voor vrijwillig terugkerende Irakezen.

Vraag 4

Klopt het bericht dat er gesprekken gaan plaatsvinden tussen de Nederlandse en Irakese regering over deze problematiek, omdat Nederland 15.000 Irakezen zou weigeren? Zo ja, kunt u dit toelichten?³

Antwoord 4

Nee, dit bericht klopt niet. Het gaat hier om een onjuiste weergave van een gesprek dat de secretaris-generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken recentelijk in Bagdad had met de voorzitter van de commissie voor ontheemden van het Irakese parlement. De secretaris-generaal legde tijdens dat gesprek uit dat het voor de geloofwaardigheid van het Nederlandse migratiebeleid belangrijk is dat vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven, daadwerkelijk terugkeren naar hun land van herkomst. Nederland kent een Irakese diaspora van circa 50.000 personen en heeft in de afgelopen decennia duizenden Irakezen een verblijfsvergunning verstrekt. Maar er zijn ook Irakezen die geen verblijfsvergunning hebben ontvangen en die moeten terugkeren naar Irak. Het gaat daarbij om circa 1000 à 1500 personen per jaar, van wie een deel vrijwillig vertrekt. In 2011 en 2012 zijn in totaal ruim 1300 Irakezen met hulp van IOM vrijwillig teruggekeerd naar Irak. De website waarnaar in de vraag wordt verwezen heeft deze aantallen kennelijk niet goed begrepen, hetgeen inmiddels door de Nederlandse ambassade in Bagdad is rechtgezet.

³ <http://www.iraqinews.com/baghdad-politics/netherlands-informs-iraq-of-rejecting-1-thousand-iraqi-refugees/>